

SZIGETHY GÁBOR
**Sziget a romlásban:
 Márai Szalon**

Rohadt az államgépben valami. Kezemben toll, előttem papír, magamban a mogorva Marcellus szavait morzsolgatom.

Akkor is a derék dán hadfi szavai jártak eszemben, amikor három éve baráti beszélgetés közben fölvetődött: lelket kellene lehelni a Márai Sándor Kulturális Közalapítvány sorvadó rendezvényeibe.

Hamlet a hajdani Helsingörben a kizökkent idővel birkózott, hazánkban ma a tenni, országot a romlástól menteni akaró értelmiséginek áttekinthetőbb feladat jut: a reményt kell ébren tartani a magyarokban.

Mert *rohadt az államgépben valami.*

A Márai Szalon a Budai Várban a remény szigete.

Minden hónap utolsó keddjén, délután öt órakor a Budavári Önkormányzat elegáns, késő barokk pompájú házasságkötő termében baráti találkozóra gyülekeznek szépre, jóra, igazságra éhes mai magyarok. A szó szigorú értelmében *szalon* e baráti találkozó. Belépődíj nincs, tagdíj nincs, elnökség nincs; mindenki tagja, azaz vendége a Márai Szalonnak, aki ha süt, ha fűj, hajlandó föl-baktatni a Várba.

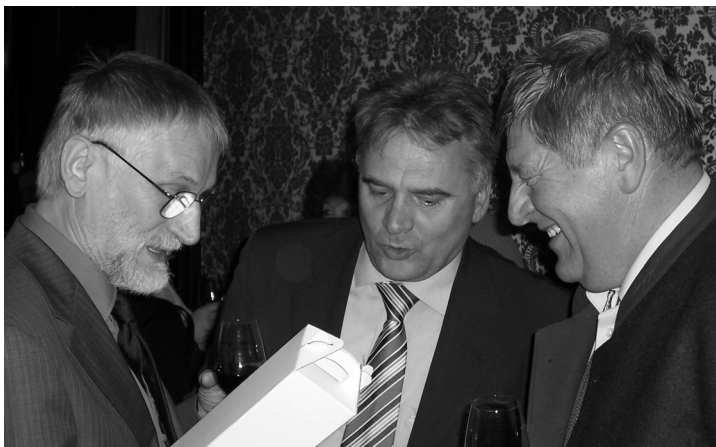
Érdeemes korán érkezni, mert fél ótkor már nincs üres szék. Aki nem jut be a nagy terembe, a kis teremben kivetítőn élvezheti a „műsort”.

A Márai Szalon vendégei ismert és ismeretlen, rangos és pályakezdő színészek, művészek, írók, politikusok, szakemberek, értelmiségiek, gasztronómusok, borászok, gyűjtők, muzsikusok, papok – gondolkodó magyarok. A másfél órás, rögtönzésekkel teletűzdelt, megszerkesztett programot egy pohár jó bor és egy, a borhoz illeszkedő falat koszorúzza – és kötetlen beszélgetés: bárki, bárkivel, bármiről eszmét, gondolatot, érzelmet cserél(het). Akik jelen vagyunk, valljuk: a minőség nemesít.

És mert rohadt az államgépben valami, és mert ha országunkban szertenezünk, egyre többen érezzük úgy: nem leljük honunkat a hazában, és mert nap mint

nap egyre több becsületes ember döbben rá: erkölcs-telen világban élünk, s fajankónak tekintik a gerinctelen gazemberek a becsületes embereket, és mert amikor iskolák tűnnek el, amikor érettségi bizonyítvány-nal büszkélkedhet az olyan ifjonc, aki nem tudja, mikor volt a mohácsi vész, amikor hajnaltól hajnalig zúdul az emberekre a rádióból, a televízióból, az újságokból a hazugság, az ízléstelenség, a tudatnyomorító aljasság, a szórakoztató kultúrának maszkírozott, erkölcs-telen mocskok – akkor kell lenniük szellemi szigeteknek, egymásba kapaszkodó emberek egy irányba gondolkodó közösségeinek, ahol rang a becsület, követendő példa a tisztesség, érték a jól és örömmel végzett munka, tiszteletet és elismerést érdemel a tudás. Mi a szakadék szélére sodródva is ragaszkodunk országunkat, nemzetünket megtartó ezeréves erkölcsi értékeinkhez.

A recept egyszerű. Minden hónapban, mint a Márai Szalon mindenés házigazdája, megpróbálok szakmájukat szerető, munkájukat elkötelezett hivatástudattal és lelkesedéssel végző, becsületes embereket vendégül hívni a Márai Szalonba. Pannonhalmától Sárospatakig, Balassagyarmattól Villányig nagyon sok ilyen ember él hazánkban.

Szigethy Gábor író, Hegedűs Péter gasztronómus és Bock József villányi borász

Virágh Sándor sárospataki református lelkész a Biblia titkairól, Hortobágyi Cirill pannonhalmi perjel a szerzetesek mindennapi életéről, dr. Harmati Béla evangélikus püspök a zsolnárokról vésett lelkünkbe, agyunkba megfontolásra érdemes gondolatokat. Jagyutt Péter balassagyarmati cukrászmester az édességkészítés rejtelmeiről mesélt

(meglepetésként kétféle édességgel kedveskedett a vendégeknek), Karácsony Zsolt soltvadkerti ötvös régi magyar családi ezüst gyűjteményét mutatta be egy pompás alkalmi kiállítás során, Winkler Barnabás budapesti építész-mérnök különleges, XIX. század végi Zsolnay-tárgyait hozta el a szalonba: rózsaszín tányérok, korsókat, poharakat. Sebestyén Márta *pályinkás* nótákat énekelt, Maczkó Mária karácsonyi dalokat, Andrejszky Judit és Pejtsik Péter barokk és modern csembaló-gordonka duettel bővölte el a szalon vendégeit, Winkler Balázs virtuóz trombita szólóval. Kevés itt a hely mind elősorolni azokat a művészeket, borászokat, értelmiségieket, akik szak-

májuk titkairól, értékeiről, eredményeiről meséltek a szalon hallgatóságának minden irányba bővítve ismereteinket hazánk jelenkori gazdasági, szellemi, kulturális és erkölcsi állapotáról, értékeiről, lehetőségeiről.

A Márai Szalonban fontos a változatosság. Egyetlen este sem hasonlít az előzőekre. Néha két vendég van, néha öt, néha sokat muzsikálunk, máskor többet beszélgetünk. Van, aki megnézi a vetített filmet, van, aki inkább beszélget, kezében egy pohár borral, van, aki hosszasan szemléli a kiállított tárgyakat, kéziratokat, fotókat, van, aki ismerkedik, barátkozik, nézelődik. Csupán egy valami állandó: mindig vendégünk egy borára büszke borász, egy pohár nagyszerű bor és a Budavári Fortuna étterem által a borhoz varázsolt ínycsiklandó falat. Kell, hogy egyszer egy hónapban átéljük, érezzük: ebben az országban csodálatos borok születnek, s minden borhoz készíthetünk tökéletesen hozzá illő falatot, mert *globalizált*, lassan egyen csiricsaré világunkban sem akarjuk elfelejteni: a magyar borok s a magyar konyha egykor rang, érték, minőség volt Európában. A Márai Szalonban havonta baráti találkozóra egybegyűlt magyarok nem csak hisszük, de tudjuk: megint az lesz, ha elmúlik hazánkról a rontás.

Mi, másfél-kétszázán minden hónap utolsó keddjén, néhány óráig azon vagyunk: múljon el mihamarabb.

Tehetséges írók kiváltsága: értik a múltat, látják a jövőt. Márai Sándor, távol a szülőföldtől, a magyar nyelvben, a lelkét elvarázsoló kábítószerben elrejtőzve 1967-ben értette a múltat, látta a jövőt: „A kommunizmus megbukott, mindenféle értelemben. De a kommu-

nistáktól nehéz lesz megszabadulni, mert senki nem olyan konok és veszedelmes, mint egy bukott eszme haszonélvezője, aki már nem az Eszmét védi, hanem meztelen életét és a zsákmányt.”

Márai Sándor már négy évtizede látta a törvényszerű bukást. Mi ma birkózunk a bukott eszme gátlástalan haszonélvezőivel. A Márai Szalon a remény szigete: túléljük a törököket, túléljük a Habsburgokat, túléljük a nácikat, túléljük a bolsevikokat – a bukott eszme gátlástalan haszonélvezőit is túl fogjuk élni.

Áll Buda és csodának ez is elég csoda...

Szeptemberben Sárospatak polgármestere, a sárospataki Rákóczi Vár régész-igazgatóasszonya és Perényi János, a hajdani várurak leszármazottja lesz a Márai Szalon vendége. Októberben az örök téma: 1956. Novemberben: a 125 éve született Babits Mihály.

Szeptemberben a mai Sárospatakkal ismerkedünk, októberben a fél évszázada vérbe fojtott magyar szabadságálmokra, függetlenség-reményekre emlékezünk, novemberben egy magyar költőre, aki – *cigány a siralomházban* – tudott és mert hallgatni, amikor kötelező volt vivátot ordítani, és hangosan jajongott, amikor sok millió gyáva néma volt.

A Márai Szalon minden hónap utolsó keddjén kísérlet és lehetőség arra, hogy – Pascal szavával szólva – jól és helyesen gondolkodjunk: a sokszínű világot sokszínűségében próbáljuk megismerni és megérteni. Mert hiszünk abban: erkölcsi értékrendünket, kulturális értékeinket őrizve túléljük azt a néhány évet, amíg hazánkban *rohadt az államgépben valami*.

